

боржником. Повноваження керівника боржника або органів управління боржника, покладені на них відповідно до законодавства чи установчих документів, можуть бути припинені ухвалою господарського суду у разі: – незастосування заходів щодо збереження майна боржника; – створення перешкод діям розпорядника майна; – інших порушень законодавства [2].

Правовий статус боржника у справі про банкрутство не є однаковим на всіх стадіях процесу і змінюється залежно від того, яку судову процедуру застосовують до неплатоспроможного суб'єкта підприємницької діяльності. При застосуванні до боржника процедур банкрутства здійснюється обмеження право- і дієздатності суб'єкта підприємницької діяльності, причому найбільше це знаходить прояв під час процедур санації та ліквідації. Законодавче регулювання правового статусу боржника у справі про банкрутство не є досконалим. Зокрема, потребують перегляду і зміни норми, що стосуються внесення відомостей до Єдиного державного реєстру юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців про припинення державної реєстрації банкрута.

Література

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення процедури державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичних осіб - підприємців за заявницьким принципом: Закон України від 13.05.2014 № 1258-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 28. – Ст. 936.

2. Бутирська І. Правовий статус учасників провадження у справі про банкрутство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/12/17.pdf>

3. Поляков Б. М. Право неспроможності (банкрутства) в Україні: підруч. / Б. М. Поляков. – К.: Ін Юре, 2011. – 560 с.

4. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 № 2343-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 31. – Ст. 440.

УДК 346 (043.2)

Слободська І. А., старший викладач,
Семенюк Я. А., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Відповідальність у господарському праві – це комплексний правовий інститут, який має свій особливий предмет регулювання – правопорушення у сфері господарювання (господарські правопорушення). Господарсько-правова відповідальність у нормативному розумінні цього

поняття – це система норм, які встановлюють межі та форми впливу на економічні інтереси суб'єкта господарювання, а також принципи і умови їх застосування.

Господарсько-правова відповідальність, нині істотно зростає у зв'язку з підвищенням ролі правового засобу вирішення завдань регламентації господарського обігу. Відповідальність має розглядатися в якості одного з діючих важелів механізму господарювання, що здійснює вплив на прискорення економічного розвитку нашого суспільства. У цьому виявляється актуальність дослідження господарсько-правової відповідальності.

Питання господарсько-правової відповідальності завжди викликали інтерес науковців, цій проблематиці приділяли увагу, зокрема, В. С. Мартем'янов, В. С. Щербина, В. К. Мамутов, Г. В. Пронська.

В юридичній літературі сформувалось багато різноманітних понять, якими позначається господарсько-правова відповідальність. Господарсько-правова відповідальність є комплексним правовим інститутом господарського права, предметом регулювання якого є господарські правопорушення.

Господарсько-правова відповідальність може бути визначена як правовідносини, які виникають внаслідок вчинення господарського правопорушення між суб'єктами господарювання або між суб'єктом господарювання та органом державної влади чи органом місцевого самоврядування, в результаті чого суб'єкт господарювання, винний у вчиненні правопорушення зазнає несприятливих наслідків майнового або організаційного характеру, які передбачені господарсько-правовими санкціями [1].

Застосування господарських санкцій повинно гарантувати захист прав і законних інтересів громадян, організацій та держави, в тому числі відшкодування збитків учасникам господарських відносин, завданих внаслідок правопорушення, та забезпечувати правопорядок у сфері господарювання (ч. 2 ст. 216 ГК) Втілюванню цієї мети покликані принципи, на яких базується господарсько-правова відповідальність, закріплені в ч. 3 ст. 216 ГК:

— потерпіла сторона має право на відшкодування збитків незалежно від того, чи є застереження про це в договорі;

— передбачена законом відповідальність виробника (продавця) за недоброякісність продукції застосовується також незалежно від того, чи є застереження про це в договорі;

— сплата штрафних санкцій за порушення зобов'язання і також відшкодування збитків не звільняють правопорушника і без згоди другої сторони від виконання прийнятих зобов'язань у натурі;

— у господарському договорі неприпустимі застереження щодо виключення або обмеження відповідальності виробника (продавця) продукції.

Крім того, найбільш поширеною в літературі є думка, відповідно до якої господарсько-правова відповідальність існує у формі додаткового обов'язку, що покладається на зобов'язаного суб'єкта після порушення ним зобов'язання і полягає у сплаті неустойки, відшкодування збитків, завданих управленому суб'єкту [2].

Господарсько-правовій відповідальності властиві особливі ознаки, а саме: юридичність, матеріальність, протиправність, стимулювання. Щодо такої ознаки, як стимулювання, то у функціональному відношенні господарсько-правова відповідальність покликана стимулювати належне виконання господарських та інших зобов'язань. Отже, її головною метою є забезпечення правопорядку в сфері економіки (в господарських відносинах).

Також, треба зазначити, господарсько-правову відповідальність можна визначити як застосування господарських санкцій, що здійснюється за допомогою державного примусу і виражається в суспільному осуді винного правопорушника і покладенні для нього додаткових обтяжень майнового характеру або позбавленні його суб'єктного права.

Важливим правовим засобом відповідальності у сфері господарювання є господарські санкції, які хоча і забезпечують окремі сфери господарювання, але потребують розвитку та удосконалення. Це стосується, зокрема, деяких адміністративно-правових санкцій, що передбаченні у Господарському кодексі України, але не знайшли закріплення в інших законах. Зокрема, не закріплені адміністративно-правові санкції як зупинення дії ліцензії на здійснення суб'єктом господарювання окремих видів господарської діяльності, скасування державної реєстрації суб'єкта господарювання [3].

Таким чином, господарсько-правова відповідальність покликана стимулювати належне виконання вказаних зобов'язань, гарантувати законні права та інтереси контрагентів, споживачів та самої держави, в тому числі і відшкодування збитків учасників товарообігу самої держави. Господарсько-правова відповідальність є одним із важелів механізму господарювання, і в цьому визначається його особливість.

Література

1. Бабак О. Основні види відповідальності суб'єктів господарювання у зовнішньоекономічній діяльності / О. Бабак // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 10. – С. 144-148.

2. Заярний О. А. Деякі особливості господарсько-правової відповідальності за порушення організаційно-господарських зобов'язань, що виникають з договорів / О. А. Заярний // Вісник господарського судочинства. – 2009. – № 7. – С. 171-177.

3. Щербина В. С. Адміністративно-господарські санкції в системі заходів господарсько-правової відповідальності / В. С. Щербина // Вісник господарського судочинства. – 2012. – № 2. – С. 180-185.